

Ranuan kansalaisopisto
Strategia
2016–2020

Sisällys

1. Ranuan kansalaisopisto – toiminta-ajatus, visio, arvot	2
2. Ranuan kansalaisopiston toimintaympäristö ja muutosten ennakointi	4
3. Toiminnan strategiset tavoitteet 2016–2020.....	5
4. Toiminta- ja taloussuunnitelma - toimenpiteet, arviointi ja mittarit	6

1. Ranuan kansalaisopisto – toiminta-ajatus, visio, arvot

Kuvaus organisaatiosta

Ranuan kansalaisopisto on vapaan sivistystyön oppilaitos, joka on perustettu vuonna 1965. Ranuan kunnassa on tällä hetkellä noin 4100 asukasta. Kouluja on sivukylillä 2, joiden lisäksi kirkonkylällä on alakoulu, yläkoulu ja lukio.

Kansalaisopiston toimintaa järjestetään kuudella sivukylällä, joissa toimi vuonna 2014 12 opetusryhmää. Vuonna 2014 oppilasryhmien määrä oli 123 ja opetustunteja pidettiin 4601. Opiskelijamäärä oli yhteensä 900. Kansalaisopiston rehtorin ja toimistosihteerin tehtävät hoidetaan osa-aikaisesti. Lisäksi kansalaisopistolla on yksi musiikinopettajan virka sekä noin 40 tuntiopettajaa.

Kansalaisopiston toiminta-ajatus

Kansalaisopisto tarjoaa ranualaisille monipuolisen ja laadukkaan elinikäisen oppimisfoorumin harrastus- ja opiskelutarjonnallaan, jota antaa osaava ja kehittämishakuinen henkilöstö.

Kansalaisopiston visio

Ranuan kansalaisopisto on elinvoimakunnan aktiivinen toimija, joka tarjoaa kuntalaisille hyvinvointia ja elinkeinoja tukevaa toimintaa.

Ranuan kansalaisopiston arvot ja niiden näkyminen käytännössä

Asiakslähtöisyys

- asiakkaiden tarpeita kuunnellaan
- ennaltaehkäisevän työn näkökulma huomioidaan toiminnassa
- erilaisten asiakasryhmien tarpeet huomioidaan
- uusia kurssisisältöjä kokeillaan rohkeasti ja innovatiivisesti
- toimitaan asiakaspalvelulähtöisesti

Saavutettavuus

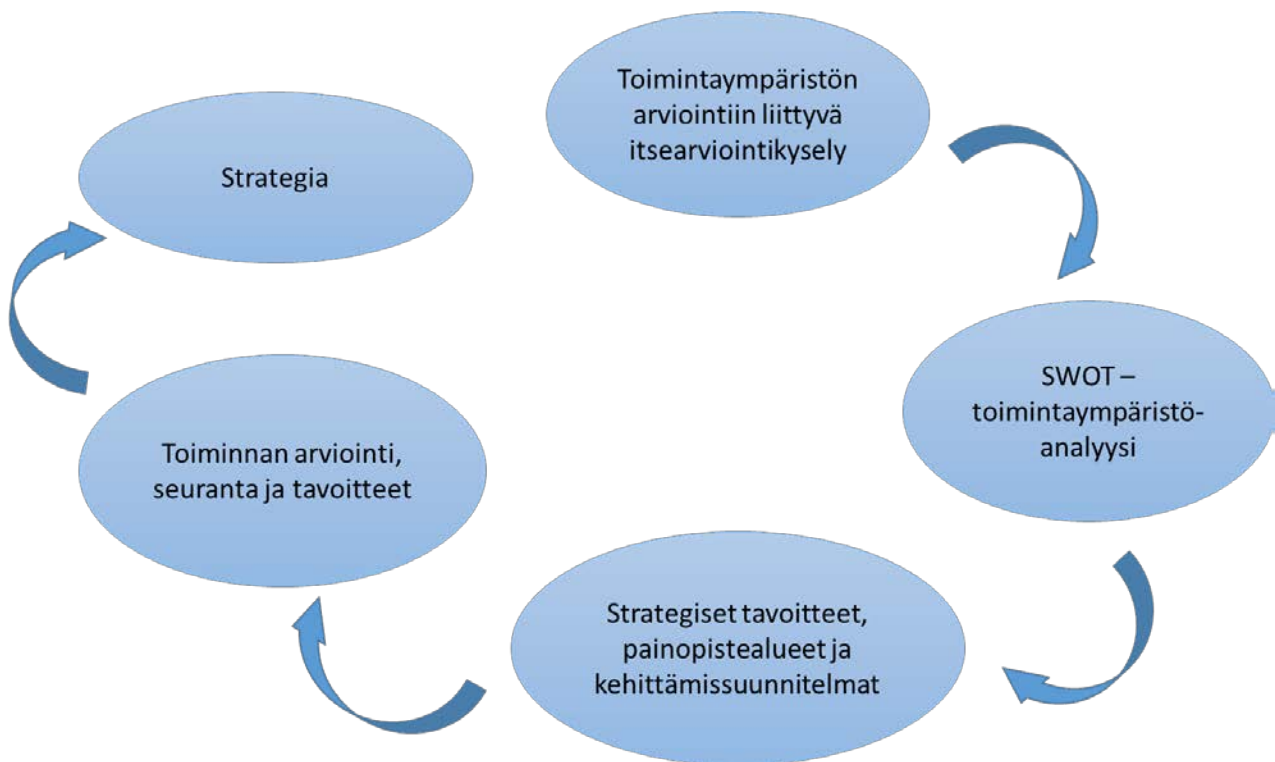
- opetusryhmiä toimii koko kunnan alueella
- toiminnassa pyritään esteettömyyteen

Yhteisöllisyys

- tehdään laaja-alaisesti yhteistyötä yhteistyökumppaneiden kanssa
- kuntalaisten osallisuutta tuetaan kansalaisopiston toiminnassa
- perinteet ja paikallisuus huomioidaan kurssitoiminnassa

Strategiaprosessi

Ranuan kansalaisopiston strategia on laadittu Ranuan ja Kolarin kansalaisopistojen laadun kehittäminen – hankkeessa. Hankkeen aikana strategiaa on työstetty työpajoissa, joihin osallistui kansalaisopiston henkilökuntaa sekä luottamushenkilöitä. Työpajoissa tehtiin kansalaisopiston SWOT – toimintaympäristöanalyysi, jossa kartoitettiin toimintaympäristön asettamia mahdollisuuksia ja uhkia sekä kansalaisopiston vahvuuksia ja heikkouksia. Strategian yhteydessä on toteutettu CAF – malliin pohjautuva itsearviointikysely, johon on vastannut kansalaisopiston henkilöstö sekä sivistyslautakunnan jäsenet ja varajäsenet (vastausprosentti 57,4). Kehittämistoimenpiteet valittiin pohjautuen toiminnan tavoitteisiin ja kehittämistoiminnan painopistealueisiin. Strategiaprosessin tuloksena on laadittu Ranuan kansalaisopiston strategia. (Kuva 1.)

Kuva 1 Ranuan kansalaisopiston strategian laadintaprosessi

2. Ranuan kansalaisopiston toimintaympäristö ja muutosten ennakointi

Ranuan kansalaisopiston toimintaan vaikuttavia ennakoitavissa olevia tulevaisuuden muutoksia valtakunnallisella ja alueellisella tasolla ovat muun muassa rahoituksen epävarmuus sekä yhteistyön lisääntyminen monilla eri tasoilla.

Yhteistyön odotetaan lisääntyvän muun muassa lähikuntien välillä. Yhteistoimintaa tehdään opettajien rekrytoinnissa, yhteisissä opettajaresursseissa ja kurssitoiminnassa. Lisäksi opettajien välinen kollegiaalisuus ja kokemusten jakaminen aineenopettajien kanssa lisääntyy.

Muita Ranuan kansalaisopiston toimintaan vaikuttavia odotettavissa olevia muutoksia on toiminnan digitalisoituminen ja palveluiden siirtyminen verkkoympäristöön. Kansalaisopiston kurseille ilmoittautuminen muuttuu sähköiseksi ja valokuituverkko avaa uusia mahdollisuuksia kurssitoimintaan. Mahdollinen tulevaisuuden muutos on toimistohenkilöstöresurssien väheneminen.

Tavoitteena on yhteistyön monipuolistaminen kirjaston ja koulujen sekä Ranuan eläinpuiston kanssa. Lisäksi tavoitteena on kehittää kurssitarjontaa tukemaan matkailijoiden viipymää Ranualla. Toisaalta myös odotettavissa oleva väkimäärän väheneminen vaikuttaa opiston talouteen ja kurssitoiminnan laajuuteen. Väestön ikärakenteen muutos huomioidaan kurssitarjonnassa.

Ranuan kansalaisopiston strategiaprosessissa tehtiin SWOT – toimintaympäristöanalyysi, jossa on koottuna kansalaisopiston toiminnan näkökulmasta toimintaympäristön asettamat keskeiset mahdollisuudet ja uhat sekä kansalaisopiston sisäiset vahvuudet ja parantamisalueet (Kuva 2).

<p>1. Toimintaympäristön asettamat keskeiset mahdollisuudet</p> <ul style="list-style-type: none">- Toivola (yli 100 vuotias koulurakennus, kansalaisopiston talo, Lapin ammattiopisto)- Aktiivinen perinne (kansalaisopistoa käytetään, merkityksellinen kaiken ikäisille)- Valokuitu- Yhteistyö ympäristön kanssa (pieni kunta, helppoa) (matkailu, kirjasto, hallintokunnat esimerkiksi)- Maahanmuutto ja uudet yksiköt- Tehtäväkentän laajentuminen hyvinvointia edistävän, ennaltaehkäisevän ja elinkeinojen kehittämisen alueilla- Rehtorin tehtävien järjestely	<p>2. Toimintaympäristön asettamat keskeiset uhat</p> <ul style="list-style-type: none">- Ikärakenteen muutos (26 lasta vuonna 2015)- Väestön väheneminen- Rahoitus- Yhteistilojen käyttö (äkkinäiset muutokset, remontit, varaukset, opettajille ei mene tieto) kaluston sijoittaminen, sähkölukot- Henkilöstöresurssit (sairastumiset, hiljainen tieto)- Välimatkat (opettajien saaminen, siirtymiset)- Rehtorin tehtävien järjestely
<p>3. Ranuan kansalaisopiston vahvuudet sisäisestä näkökulmasta</p> <ul style="list-style-type: none">- Sitoutuneet tuntiopettajat/henkilöstö- Pienen organisaation edut- Helppo saavutettavuus- Nopea reagointi toiveisiin	<p>4. Ranuan kansalaisopiston parantamisalueet sisäisestä näkökulmasta</p> <ul style="list-style-type: none">- Välineistö ja sen käyttötaidot (headset jne.)- Valokuitu sisällön tuottamisen näkökulmasta- Tieto- ja viestintätekniikka taidot ja niiden hyödyntäminen- Osallisuus (asiakkaiden kuulemistilaisuudet vrt. uusi kuntalaki)- Asiakaspalautteen kerääminen ja analysointi

Kuva 2 Ranuan kansalaisopiston SWOT -toimintaympäristöanalyysi

Keskeisiä toimintaympäristön asettamia mahdollisuuksia kansalaisopiston toiminnan näkökulmasta ovat erityisesti valokuituverkon rakentaminen sekä yhteistyö ympäristön kanssa. Ranualla on perustettu 40 paikkainen yksin tulevien nuorten maahanmuuttajien yksikkö, mikä tuo kansalaisopiston kurssitarjontaan uusia mahdollisuuksia esimerkiksi kotouttamiseen ja kielten opetukseen liittyen. Keskeisiä uhkia taas ovat väestön väheneminen ja ikärakenteen muutos sekä rahoituksen epävarmuus. Ranuan kansalaisopiston vahvuudet ovat opiston sitoutunut henkilöstö sekä pienestä koosta syntyvät edut kuten saavutettavuus ja nopea reagoitokyky. Parantamisalueet liittyvät erityisesti uusien välineiden ja tekniikan hyödyntämiseen ja käyttötaitoihin. Asiakkaiden osallisuuden lisääminen ja asiakaspalautteiden kerääminen ja hyödyntäminen ovat tärkeitä kehittämisen kohteita.

3. Toiminnan strategiset tavoitteet 2016–2020

Ranuan kunnan strategia ohjaa kansalaisopiston toimintaa ja tavoitteiden asettelua.

Kuntastrategia sisältää kolme päämäärää:

- Elinvoimainen kunta
- Hyvinvoiva kuntalainen
- Puhtaan luonnon keskellä

Kansalaisopiston strategiassa on huomioitu erityisesti seuraavat kunnan strategiset tavoitteet:

- Matkailun kehittäminen ja markkinointi (eläinpuistoyhteistyö, kurssit matkailijoille)
- Työllistymisen ja yrittäjyyden edistäminen
- Monipuolinen palvelutarjonta
- Voimavarojen yhdistäminen ja yhteistyö
- Kylien kehittäminen
- Kuntalaisten osallisuus- ja vaikutusmahdollisuuksien lisääminen
- Ehkäisevän ja varhaisen puuttumisen toimintamallien hyödyntäminen
- Yhteisöllisyyden edistäminen
- Luontoaktiiviteettien lisääminen
- Hillabrandin rakentaminen ja kehittäminen

Ranuan kansalaisopiston strategiset tavoitteet vuosille 2016–2020

- Kurssitoiminnan laajuuden ylläpitäminen/lisääminen
- Kotouttamispalveluiden kehittäminen ja maahanmuuton huomioiminen kurssitarjonnassa
- Kurssitarjonnan kohdentaminen kaikkiin ikäryhmiin
- Hanketoiminnan kehittäminen
- Tasapainoinen talous
- Viestinnän kehittäminen
- Ilmoittautumisjärjestelmän kehittäminen
- Kansalaisopiston tietojärjestelmän (Hellewi) laajempi hyödyntäminen
- Asiakaspalautteen kerääminen ja analysointi
- Verkkokurssitoiminnan laajentaminen
- Valokuidun laajempi hyödyntäminen palvelutoiminnassa

- Asiakkaiden kuuleminen
- Verkko-/monimuoto-opetuksen kehittäminen
- Uusien opettajien perehdyttäminen
- Tuntiopettajien osaamisen kehittäminen

Strategisten tavoitteiden pohjalta on määritelty toimenpiteet, seurantaan liittyvät mittarit sekä tavoitteet.

4. Toiminta- ja taloussuunnitelma - toimenpiteet, arviointi ja mittarit

Ranuan kansalaisopiston toiminnan tavoitteita toiminta- ja taloussuunnitelman mukaisesti ovat

- Monipuolinen musiikin ja muiden taidekasvatuksen alojen opintojen harrastetarjonta jatkuu
- Kädentaitojen ja yhdessä tekemisen tärkeys sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävien opintojen järjestäminen korostuu opetustarjonnassa. Erityisesti ikääntyviä ja työttömiä kuntalaisia aktivoidaan terveiden ja mieltä virkistävien harrastusten pariin
- Kansalaisopisto järjestää monipuolista täydennyskoulutusta lähi- ja etäopetuksena
- Kansalaisopisto jatkaa yhteistyötä eri toimijatahojen sekä muiden vapaan sivistystyön laitosten (mm. kansalaisopistot) kanssa ja toimii hanke/projektitoiminnassa tarpeen vaatiessa
- Musiikkiopiston toimintaa suhteutetaan budjetin mukaiseksi ja pieneneviin ikäryhmiin

Seuraavassa esitetään konkreettiset toimenpiteet strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi, mittarit sekä tulokset ja tavoitteet. Strategiset tavoitteet on ryhmitelty Balanced Scorecard – mallin mukaisesti, jolloin tulee huomioida vaikuttavuuden, talouden, palvelurakenteiden ja prosessien sekä henkilöstön näkökulmat. Toiminta- ja taloussuunnitelmaosio on vuosittain päivittyvä.

<u>Vaikuttavuus</u>				
Strategiset tavoitteet	Toimenpiteet	Mittari	Tulokset / tavoite	Tilanne/toteuma
Kurssitoiminnan laajuus	Nykyisen kurssitarjonnan ylläpito	<ul style="list-style-type: none"> • Kaikkien opetustuntien määrä • Opetusryhmien määrä - kaikkiaan - sivukylillä • Opiskelijoiden määrä - Naiset - Miehet 	<ul style="list-style-type: none"> • 4600 • Kaikkiaan 195, sivukylillä 10 • Naisia 590, miehiä 310 	
Maahanmuuttajanuorten kotouttamistoiminta – kansalaisopisto kotouttamispalveluiden tuottajana	Uusien palvelumuotojen kehittäminen Ranualle sijoitetuille maahanmuuttajanuorille	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutunut kurssitoiminta • Kurseille osallistuneiden määrä 	<ul style="list-style-type: none"> • Kurssitoimintaa toteutettu • Opintosetelit • 10 oppilasta 	
Palvelutoimintaa kaiken ikäisille	Kurssitarjontaa kaikille ikäryhmille	Opiskelijoita <ul style="list-style-type: none"> • oppivelvollisuusikäiset • työikäiset • työttömät • eläkeläiset (yli 65 v.) • muut 	<ul style="list-style-type: none"> • 20 % • 30 % • 7 % • 34 % • 9 % 	
Työllisyysyksikön pitkäaikaistyöttömille suuntaama hanke, jossa kansalaisopistolla osatoteuttajan rooli; koulutus-, harrastus- ja aktivointitoiminta	Pitkäaikaistyöttömille suunnattua palvelutoimintaa	Hankkeen osatoteutusvastuu	Kansalaisopisto mukana hankkeessa osatoteuttajana ja palvelutuottajana Opintosetelit	

<u>Talous</u> Strategiset tavoitteet	Toimenpiteet	Mittari	Tulokset / tavoite	Tilanne/toteuma
Talouden hallinta	Talousarvion mukainen toiminta	<ul style="list-style-type: none"> • Kokonaisbudjetti • Nettokustannukset e/asukas • Nettokustannukset e/opetustunti 	<ul style="list-style-type: none"> • Budjetissa pysyminen • 84 € / asukas • 74 € / opetustunti 	

Henkilöstö Strategiset tavoitteet	Toimenpiteet	Mittari	Tulokset / tavoite	Tilanne/toteuma
Verkko-/monimuoto-opetuksen kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> • Verkopedagogiikan koulutukseen osallistuminen • Uuden kurssitarjonnan kehittäminen • Yhteistyö verkkokurssitoimintaa järjestävien kansalaisopistojen kanssa 	<ul style="list-style-type: none"> • Osallistuneiden määrä • Verkkokurssitarjonta • Yhteiset verkkokurssit 	<ul style="list-style-type: none"> • 2-3 opettajaa osallistuu • Laajentunut verkkokurssitarjonta • Laadukkaasti toteutettu verkkokurssi 	
Uusien opettajien perehdyttäminen	Uuden opettajan opas – kehittäminen ja käytön laajentaminen	Oppaan sisällön kehittäminen	Oppaan sisältö päivitetty	
Tuntiopettajien osaamisen kehittäminen	Osaava – hankkeen täydennyskoulutus	Koulutukseen osallistuneiden opettajien määrä	Tarkennetaan kurssitarjonnan selvittyä	

Palvelurakenteet ja prosessit				
Strategiset tavoitteet	Toimenpiteet	Mittari	Tulokset / tavoite	Tilanne/toteuma
Viestinnän kehittäminen	Tilavarausjärjestelmän kehittäminen	Tilanvarausjärjestelmän käyttöönotto	Tilanvarausjärjestelmä käytössä	
Ilmoittautumisjärjestelmän kehittäminen	Suunnitelma sähköiseen ilmoittautumiseen siirtymisestä huomioiden erityisryhmät	Sähköisen ilmoittautumisjärjestelmän suunnitelma / testaus	Testaaminen / kokeilu käynnistynyt	
Kansalaisopiston tietojärjestelmän (Hellewi) laajempi hyödyntäminen	Lisätään opettajien tietoisuutta Hellewin mahdollisuuksista	<ul style="list-style-type: none"> • Infotilaisuuden opettajille • Sähköisen päiväkirjan käyttö 	<ul style="list-style-type: none"> • Infotilaisuudet toteutettu • Sähköisen päiväkirjan käyttö laajentuu 	
Asiakaspalautteen kerääminen ja analysointi	Webropol – kyselyn suunnittelu	Webropol – kyselyn käyttö	Sähköinen kyselylomake käytössä	
Verkkokurssitoiminta	Englanninkurssi monimuoto-opetuksena	Kurssin toteutuminen	Kurssi toteutuu	
Valokuidun hyödyntäminen palvelutoiminnassa	Kevätjuhlan välittäminen – streaming	Kevätjuhlan streamingin toteutuminen	Streaming välitteinen kevätkuuhla toteutunut	
Asiakkaiden kuuleminen	Kuulemistilaisuuksien toteuttaminen (ikäryhmät huomioiden)	Toteutuneet kuulemistilaisuudet ikäryhmittäin	Toteutettu kuulemistilaisuuksia ikäryhmittäin	